

APOSTOLAT LAIKA U POLITICI

Ivan Munjin

Zvanje političara je poziv na svetost. "Laici su posvećeni za kraljevstvo svećenstvo i za sveti puk (usp. 1 Pt 2,4-10) da svojim djelima prinose duhovne žrtve i posvuda diljem zemlje svjedoče za Krista" (AA 3,1).

Jedan od glavnih motiva *Apostolicam actuo-*
sitatem, Dekreta o apostolatu laika Drugoga
vaticanskog sabora, jest "prožimanje i usa-
vršavanje *vremenitog poretka* stvari evanđe-
oskim duhom", od strane laika, "tako da
njihov rad na tom području očito svjedoči o
Kristu i služi spasenju ljudi" (AA 2,2). Sve
što tvori taj poredak, "kao što su dobra ži-
vota i obitelji, kultura, gospodarstvo, umi-
jeća i struke, ustanove političke zajednice,
međunarodni odnosi i tome slično" (AA
7,2) potrebno je prožimanja duhom evan-
đelja, stalna usavršavanja, oblikovanja, iz-
građivanja, jednodušna obnavljanja i vođe-
nja u skladu s voljom Božjom (usp. AA 2,2;
7,1,5; 16,5; 18,3). Laici su na poseban način
pozvani izvršiti tu njegovu volju sudjelujući
u političkome životu zajednice, vršeći tako
i poslanje Crkve (AA 13,2) u širenju Božjega
kraljevstva. Biti političar je Božji poziv. "Ta
vlast je Božji *poslužitelj* - tebi na dobro. Ako
li zlo činiš, strahuj! Ne nosi uzalud mača!
Božji je ona poslužitelj: gnjev njegov iskalju-
je nad onime koji zlo čini" (usp. Rim 13,4).
Presudno je u naše vrijeme - kada mnogi po-
litičari zagovaraju abortus, umjetnu oplod-
nju, homoseksualne "brakove", "građanski"
odgoj, odnarođenje svih dijelova društva u
ime *ideologije* jednakosti (unifikacije), ljud-
skih prava, antifašizma (sve te ideologizi-
rane odlike dakako nemaju nikakve veze s
pravom jednakošću, ljudskim pravima ili
antifašizmom) - istaknuti i promovirati po-
ziv i simbol katoličkoga političara, odnosno
Političara, koji bi nadvisio sve ostale oprečne
i negativne simbole. "Postoje dva područja

u kojima laici žive svoj poziv. Prvo, najpogodnije za njihov laički stalež, jest sekularni svijet, kojeg su oni pozvani oblikovati u skladu s Božjom voljom. Njihova specifična aktivnost donosi Evanđelje u strukture svijeta; radeći u svetosti gdje god da jesu, oni posvećuju sam svijet Bogu.”¹

Zvanje političara je poziv na svetost. “Laici su posvećeni za kraljevstvo svećenstvo i za sveti puk (usp. 1 Pt 2,4–10) da svojim djelima prinose duhovne žrtve i posvuda diljem zemlje svjedoče za Krista” (AA 3,1). Hrvatska “treba laike kršćane koji su u stanju preuzeti uloge vodstva u društvu. Potrebno je hitno obučiti muškarce i žene koji, u skladu sa svojim zvanjem, mogu utjecati na javni život i usmjeriti ga prema općem dobru. U političkom životu, shvaćenom u njegovom najistinitijem i najplemenitijem smislu kao upravljanje općim dobrom, oni mogu naći put svoga vlastitog posvećenja”.² Ohrabreni riječima bl. Ivana Pavla II., možemo u nesigurnu svijetu politike, kako ga obično doživljavamo, prepoznati svjetlo Božje providnosti. Ako vjerujemo da su duhovni i vremeniti poredak, iako različiti, “u jednom Božjem planu tako povezani da sam Bog hoće sav svijet učiniti u Kristu novim stvorenjem, početo ovdje na zemlji, a potpuno u posljednji dan” (AA 5,1), onda trebamo vjerovati da on provida one koji će vladati na njegovu slavu i korist svih ljudi. Na nama je da taj poziv kao Crkva promičemo i ohrabrujemo, poput

onoga svećeničkog, stavljajući svima pred oči *simbol* (katoličkoga) Političara. Prije nego što opišem neke moguće značajke toga simbola, volio bih istaknuti primjer meksičkoga političara i poduzetnika Carlosa Abascal (1949.–2008.), sina Salvadora Abascal Infantea (1910.–2000.), osnivača Sinarkističkoga pokreta u Meksiku.

Iz Abascalova bogata političkoga životopisa možemo spomenuti ugovor “Prema novoj kulturi rada” (1995.), nadahnut socijalnim naukom Crkve, koji je potpisao kao direktor Copermexa (Udruge poduzetnika) s CTM-om (Sindikatom radnika). Kao član stranke desnoga centra (*Partido Acción Nacional*) bio je tajnik rada i socijalne zaštite (2000.–2005.) i državni tajnik (2005.–2006.), što je druga najodgovornija politička funkcija. Godine 2007. snažno se suprotstavio legalizaciji pobačaja u Mexico Cityju, jedinome mjestu u Meksiku gdje je ta praksa dopuštena.³ U čitavu svojemu djelovanju Abascal je svjedočio za Krista. “Moramo iznova naučiti teško umijeće transformiranja struktura svijeta duhom Evanđelja i pridati veću važnost [političkoj] moći, kao faktoru osobne i društvene promjene naših ljudi. Na tom polju, Carlos Abascal je nesumnjivo bio čovjek primjera koji je znao na sebe preuzeti najviše političke odgovornosti s divnom poniznošću i velikodušnošću”⁴, rekao je Rodrigo Guerra

¹ *Ecclesia in America*, 44.

² *Ibid.*

³ <http://www.fundacioncarlosabascal.org.mx/carlos-abascal/biografia> (pristup ostvaren 17. 10. 2010.)

⁴ <http://www.elobservadorenlinea.com/content/view/1219/1/> (pristup ostvaren: 16. 10. 2012.)

Lopez, direktor Centra za napredna socijalna istraživanja (CISAV, Meksiko) i član Papinske komisije *Iustitia et pax*. Tjedan dana prije smrti (2008.) Abascal je primio počasni doktorat Sveučilišta Anahuac i održao sljedeći govor:

“Posebno me zanimaju oni studenti (...), koji bi trebali primijeniti takvo [političko] vodstvo da preobrazu Meksiko u svjetlu vječnih vrijednosti. Stoga, više nego erudijska refleksija (...), mene zaokuplja transcendentna tema onih koji se nazivaju Kristovim sljedbenicima, kršćanima, i koji preuzimaju sve inherentne posljedice toga [naziva].

Ljudsko biće se rađa, živi, umire s dva neizbrisiva pečata: pečat Božjeg stvorenja, kojemu se Bog obraća s neizrecivim dostojanstvom – (...) jer je stvoreno na njegovu sliku i priliku; i pečat neotuđivog društvenog poziva, koji od njega traži da živi u zajedništvu sa svima sebi sličnima ako želi ostvariti poziv koji samo on, i nitko drugi, može i mora ostvariti u svom vremenitom postojanju.

Većina ljudi zadržava se na razmišljanju o drugom pečatu te se često, osakaćujući Isusove riječi, oslanjaju na njegovu rečenicu: ‘Dajte Bogu Božje, a caru carevo.’ Sa željom da se caru da carevo, zaboravlja se na to da Bogu treba dati ono što Njemu pripada.

A što je to Božje?

Ništa više i ništa manje nego cjelovitost ljudske osobe, u svim njenim životnim očitovanjima, jer je Božja misao puna ljubavi ta koja daje život ljudskom biću.

Postoje oni koji žele stvoriti jednu kontradik-

tornu viziju, protivnu oba pečata, na način da ‘dati Bogu Božje’ znači oduzeti nešto što pripada društvu i državi, i obrnuto. Zato se Nietzsche usuđuje tvrditi da je Bog mrtav, kako država ni sa kime ne bi trebala dijeliti vlast nad čovjekom. Drugi opet potpuno isključuju Božju prisutnost iz javnog života, (...) suzujući njegovu prisutnost samo na polje privatnosti, potkrepljujući to povijesnim razlozima koji ne idu uvijek u korak s istinom – ti su [povijesni razlozi] događaji u kojima je bez sumnje bilo velikih ljudskih pogrešaka, ali su često preuveličani i pretvoreni u crne legende od strane različitih škola mišljenja.

Dati Bogu Božje nije privatna stvar, to je osobna stvar jer se vjera ne može nikome nametnuti, jer biti kršćanin znači osobno susresti Krista i tražiti ga da nas preobrazu u ljubav, zbog ljubavi i za ljubav da bismo mu služili preko drugih ljudi, jer nam je Krist, koji je Put, Istina i Život, povjerio vjeru čiji je cilj ne da svaki kršćanin ispunjava određene norme i vrši vanjska djela, nego da svi zajedno preobražavamo vremenitu stvarnost duhom evanđelja [usp. AA 2,2!], koji je duh ljubavi, pravde, jedinstva i dobra. Ovo je istina: Isusovo Kraljevstvo nije od ovoga svijeta, ali jedino mjesto gdje ljudi pripremaju dolazak Kraljevstva Božjeg jest ovaj svijet.

Kako kršćanin može slijediti Boga, posebno Isusa Krista, ako negira svoju primarnu vezu s Njime, ili je barem shvaća kao privatnu stvar, odustajući od toga da bude svjetiljka koja rasvjetljuje i sol zemlje?

Smatram da najveća cenzura Boga u javnom životu proizlazi upravo od kršćana koji ‘cen-

zuriraju sami sebe' kako bi radili tek ono što je politički korektno u očima drugih.

Katoličanstvo nije neka religija knjige, ili jedna od onih čistih izvanjskih praksi, nego religija osobnog susreta s Kristom koji zahvaljujući ljubavi sve preobražava. Svi mi kršćani imamo isto osnovno poslanje: dovoditi Krista u svijet i dovoditi svijet Kristu, odnosno imamo poslanje biti Njegovi svjedoci. (...)

Najdublji izazov sastoji se u prirodnom življenju tih izvanjskih praksi kao neotuđivog ljudskog prava ostvarujući istovremeno susret s Kristom kako bi se duhom evanđelja preobrazila sadašnja politička, ekonomska, kulturna i društvena stvarnost i to uvijek s radošću, s velikim profesionalizmom i velikodušnošću."⁵

Osim primjera Carlosa Abascala, i drugi su političari – poput sluga Božjega Roberta Schumana (1886.-1963.), francuskoga premijera i osnivača Europske unije; bl. Giuseppea Toniola (1845.-1918.), borca za socijalnu pravdu u Italiji, protivnika liberalno-masonskih i komunističkih utjecaja; sluga Božjega Giorgia la Pirre (1904.-1977.), gradonačelnika Firenze; bl. Karla Austrijskoga (1887.-1922.), posljednjega austro-ugarskog cara; sv. Thomasa Morea (1478.-1535.), sv. Luja IX. (1214.-1270.), kralja Francuske, i ostalih svetaca – u određenim povijesno-društvenim okolnostima živjeli simbol katoličkoga političara, brinuli se za opće dobro te "tražili, pronalazili i slijedili volju Božju u svim stvarima"⁶.

⁵ <http://es.catholic.net/sexualidadybioetica/371/428/articulo.php?id=39557> (pristup ostvaren 16. 10. 2012.)

⁶ Homilija bl. Ivana Pavla II. prilikom beatifi-

Jedna od velikih zadaća Crkve jest pokazati taj simbol svim ljudima koji treba nadvisiti i zamijeniti negativni simbol političara s oznakama korupcije, manipulacije, skrivenih namjera... Po mojemu mišljenju, pravi simbol sadržava ove oznake:

I. PREDANJE. Kao što je već spomenuto, katolički političar kao političar nepodijeljeno živi za Krista (Fil 1,21), katoličku vjeru, Crkvu i domovinu. On je svoj život predao ("izgubio", usp. Mk 8,35) za njihovo dobro, ne živi više sebi (2 Kor 5,15). Duboko je svjestan svojega kraljevskog identiteta (1 Pt 2,9) i autoriteta u Kristu – nastavlja Gospodinu službu vođenja povjerena mu naroda i vremenita poretka "u svjetlu vječnih vrijednosti". "Samo svjetlom vjere i razmatranjem Božje riječi može čovjek uvijek i posvuda (...), u svakom događaju tragati za njegovom voljom, (...), te ispravno suditi o pravome značenju vremenitih stvari u njima samima i u odnosu prema čovjekovu cilju" (AA 4,3). Narod prepoznaje na katoličkome političaru krjeposti koje on autentično živi te on tako ulijeva povjerenje i potiče i oduševljava na nasljedovanje. "Apostolat u društvenoj sredini, to jest nastojanje da se kršćanskim duhom prožmu mentalitet i navike, zakoni i ustrojstvo zajednice u kojoj laici žive, toliko je laicima svojstvena zadaća i obveza da je drugi nipošto ne mogu ispuniti na dužan način. (...) To poslanje Crkve u svijetu [usp. oznaku III.] laici ispunjuju prije svega onom usklađenošću života s vjerom po kojoj oni

kacije Karla Austrijskoga: <http://emperorcharles.org/English/index.shtml> (pristup ostvaren 17. 10. 2012.)

postaju svjetlom svijeta; zatim svojom čestitošću u svim svojim poslovima, kojom sve privlače k ljubavi prema onom što je istinito i dobro te istodobno prema Kristu i Crkvi; bratskom ljubavlju kojom postavši dionicima životnih uvjeta, rada, boli i težnja braće [usp. oznaku II.] – srca sviju postupno i neprimjetno čine raspoloživima za djelovanje spasonosne milosti; i, napokon, onom punom sviješću o svojoj ulozi u izgradnji društva kojom nastoje svoju kućnu, društvenu i stručnu djelatnost obavljati s kršćanskom velikodušnošću” (AA 13,2).

II. UKORIENJENOST: Katolički je političar duboko ukorijenjen u živo tijelo svojega naroda – svjetlom vjere prepoznaje njegov identitet kao vremenito dobro i Božji dar. “I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro’ (Post 1,31). (...) Naravna dobrotu [identiteta jednog naroda] poprима neko osobito dostojanstvo iz odnosa s ljudskom osobom, na čiju je službu [taj identitet] stvoren. Napokon, Bogu se svidjelo sve – kako ono naravno tako i vrhunaravno – u Kristu Isusu sabrati u jedno ‘da on u svemu ima prvenstvo’ (Kol 1,18)” (AA 7,2). Katolički političar prepoznaje u narodnome identitetu dar za rast i posvećenje ljudske osobe. U tome identitetu, koji se oblikovao u povijesti, sadržan je i poziv određenoga naroda u povijesti spasenja u odnosu na druge narode i cijelu međunarodnu zajednicu: poziv na obogaćivanje drugih onime “što si primio” (usp. 1 Kor 4,7), biti “znak” (usp. Lk 2,43). Jedan od primarnih darova u hrvatskome narodu bi svakako bila svijest o važnosti *suvereniteta* i težnja za suverenitetom. Proces ostvarivanja

suvereniteta nužno uključuje i slobodu od grijeha, čega je katolički političar svjestan, te slobodu od ideologije i totalitarizma. On je spreman i umrijeti za očuvanje narodnoga identiteta i domovine.

III. Naposljetku, smatram da simbol katoličkoga političara nosi oznaku vršenja POSLANJA CRKVE (usp. AA 13,2; 29,1). “Zahvaljujući laicima vjernicima, prisutnost i poslanje Crkve u svijetu je realizirana na specifičan način u različitosti karizma i službi (...). Sekularnost je prava i distinktivna oznaka laika i laičke duhovnosti, što znači da laici teže evangelizirati razne sektore obiteljskog, socijalnog, profesionalnog, kulturnog i političkog života.”⁷ U djelovanju katoličkoga političara ostvaruje se ne samo želja pojedinca, nego i poslanje Crkve na “posve određeni način” (AA 7,5) u autonomiji vremenitoga poretka.⁸ “Laici (...) trebaju preuzeti obnovu vremenitog poretka kao vlastitu zadaću; vođeni svjetlom Evanđelja i duhom Crkve te pokretani kršćanskom ljubavlju, oni u njemu moraju postupati izravno i na posve određeni način; kao građani moraju stručno i odgovorno surađivati s (drugim) građanima te posvuda i u svemu tragati za pravednošću

⁷ *Ecclesia in America*, 44 (http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_22011999_ecclesia-in-america_en.html, pristup ostvaren 17. 10. 2010.)

⁸ “Za katolički moralni nauk neovisnost građanske i političke sfere od religijske i crkvene – *no ne i moralne* – vrijednost je koju je Katolička crkva stekla i priznala i dio je suvremene civilizacijske baštine.” U: Kongregacija za nauk vjere. *Doktrinalna nota: o nekim pitanjima vezanim uz sudjelovanje katolika u političkom životu*. Zagreb: Obiteljski centar, 2007., br. 6.

Božjeg kraljevstva. Vremeniti poredak treba tako obnoviti da u potpunosti zadrži svoje vlastite zakone te usklađen s daljnjim načelima kršćanskog života bude prilagođen različitim prilikama mjesta, vremena i naroda. Među djelima takva apostolata ističe se socijalna djelatnost kršćana; Sveti sabor želi da se ona danas protegne na čitavo područje vremenitih stvari, pa i na kulturu" (AA 7,5).

Časno zvanje katoličkoga političara, kao jedan vid apostolata laika, zahtijeva posebnu formaciju (usp. AA 28–32). "Sva je Crkva danas dužna poraditi na tome da ljudi postanu sposobni ispravno urediti vremeniti poredak stvari i upraviti ga po Kristu k Bogu" (AA 7,4). To znači da je potrebno osnivati centre i više institute gdje će laici steći znanja i kompetencije (od ekonomije i odnosa s javnošću do socijalnoga nauka Crkve, teologije, filozofije, etike...), naučiti iščitavati znakove vremena i produbljivati svoj politički poziv, preobražavajući se u simbol katoličkoga političara. Smatram da je jako važno da inicijativa za osnivanje takvih instituta dođe od strane Crkve – ne kako bi Crkva imala "svoje" političare, stranku ili vršila kontrolu nad državom, nego kako bi onima koji su pozvani u to zvanje pružila pomoć da mogu ostvariti svoj poziv, koji je i poziv na svetost. "Ta što je Apolon? Što je Pavao? *Poslužitelji* (...). Ja zasadih, Apolon zali, ali Bog daje rasti. Tako niti je što onaj tko sadi ni onaj tko zalijeva, nego Bog koji daje rasti" (1 Kor 3,5–7). Institucionalnom formacijom laika Crkva odgovara na Božji poziv i surađuje s njim ("jer Božji smo suradnici", 1 Kor 3,9) kako bi on podigao kato-

ličke političare i po njima vladao narodima u pravednosti i istini. Tek kada imaju pred sobom simbol pravoga političara i njegove bitne oznake, poučeni primjerima svetih u povijesti i drugim znanjima i vještinama te njegujući duhovnost koja odgovara njihovu zvanju i staležu, vjernici laici mogu političkim djelovanjem adekvatno preobražavati vremeniti poredak duhom evanđelja.

Literatura:

- 1) *Drugi vatikanski koncil: Dokumenti*. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 2008.
- 2) Kongregacija za nauk vjere. *Doktrinalna nota: o nekim pitanjima vezanim uz sudjelovanje katolika u političkom životu*. Zagreb: Obiteljski centar, 2007.
- 3) http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_22011999_ecclesia-in-america_en.html
- 4) <http://emperorcharles.org/English/index.shtml>
- 5) <http://es.catholic.net/sexualidadybioetica/371/428/articulo.php?id=39557>
- 6) <http://www.elobservadorenlinea.com/content/view/1219/1/>
- 7) <http://www.fundacioncarlosabascal.org.mx/carlos-abascal/biografia>